

ศึกหอยแครง สงครามปลา (คอด)

ห่างจากฝั่ง ๕.๔ กิโลเมตร เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งชาวบ้านก็ทำการประมงชายฝั่งเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง แต่ผู้ซึ่งเจ็ดสก็ยิงปืนบอกว่า ได้ลงทุนเป็นเงินนับล้านบาท ทำฟาร์มหอยแครง โดยทำรั้วไม้ไผ่รอบฟาร์ม และมีขนา สำหรับคนเฝ้าฟาร์มในทะเลด้วย ก็เกิดศึกหอยแครง - cockle war

วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓ ในทะเลที่อ่าว บ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มีผู้ซึ่งเจ็ดสก็ยิงปืนพกยิงไปทางหมู่เรือประมงพื้นบ้านที่กำลังทำประมงหอยแครงกันอยู่ เข้าใจว่าเป็นการยิงขึ้นฟ้า ชูชาวบ้านเพราะไม่มีผู้ใดได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต ผู้ยิงปืนถูกจับในเวลาต่อมา แล้วถูกปรับฐานพกพาและยิงอาวุธในที่สาธารณะ (Fishermen want “fairness” in cockle war - บางกอกโพสต์, ๑๓ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓)

ตามเรื่องก็ว่าชาวบ้านอำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอพุนพิน ได้นำเรือออกทะเลไปหาและจับหอยแครงตามที่เคยกระทำมา โดยทางจังหวัดกำหนดไว้ว่าพื้นที่ทะเล

ตามข่าวว่าทางจังหวัดได้จัดกำลังทหารเรือ ตำรวจ และอาสาสมัครติดแดน เฝ้าดูเหตุการณ์ในวันต่อมาที่เรือชาวบ้านราว ๒๐๐ ลำ ได้ออกเรือมายังพื้นที่เกิดเหตุ โดยทางเจ้าของฟาร์มก็มาคุมเชิงอยู่กลาย ๆ ทางชาวบ้านได้ขอให้ทางการระบุมารับแน่ชัดว่า ใครก็ได้มีสิทธิ์ทำฟาร์มหอยในทะเลหรืออย่างใด ระหว่างการเผชิญหน้ากัน เจ้าของฟาร์มได้เสียชีวิตในทะเลด้วยโรคหัวใจในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓

กรณีนี้จะลงเอยเช่นใตอยู่ที่พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)

การประชุม ที่มีถึง ๓ ฉบับ ในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ปี พ.ศ.๒๕๕๘ และปี พ.ศ.๒๕๖๐ ตามด้วยพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) หลายกำหนด และกฎกระทรวงหลากหลายกฎ เนื้อหาใน พ.ร.บ. พ.ร.ก. และกฎกระทรวงออกก่อกำหนดกฎหมาย ที่ผู้ไม่ใช่นักกฎหมายอ่านแล้วอ่านอีกจึงพอจะรู้เรื่อง อย่างไม่รู้ก็ตามพอจับประเด็นของกรณีในกฎหมายได้ว่า

- หอยแครงเป็น “สัตว์น้ำ”
- เรือ และอุปกรณ์จับหอยคือ เครื่องมือทำการประมง
- การหาหอย จับหอย เรียกว่า “ทำการประมง”
- พื้นที่ทะเลจับหอยถือเป็น “ที่จับสัตว์น้ำ”
- ประธานบัตร ที่ข้าหลวงประจำจังหวัดออกให้ ผู้ประมุขทำการประมงในพื้นที่หนึ่ง
 - ใบอนุญาต โดยเจ้าหน้าที่ออกให้แก่ผู้ทำการประมง หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในใบอนุญาต
 - ผู้รับอนุญาต ผู้รับประธานบัตร หรือใบอนุญาตให้ทำการประมง
 - เครื่องมือประจำที่ (ไม่เคลื่อนย้ายได้) เครื่องมือในพิกัด (ตามกฎหมายกระทรวง เช่น ไซ้ในเรือ) และเครื่องมือนอกพิกัด
 - พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ข้าหลวงประจำจังหวัด นายอำเภอ พนักงานประมง และผู้ที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง ตามนัยของ พ.ร.บ.
- ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ในพื้นที่เกิดเหตุ ประกอบกับเงื่อนไขของกฎหมายที่พอเกาะที่มาและที่ไป ของศึกหอยแครงได้ว่า:-

- ชาวบ้านอ้างว่าทางจังหวัดกำหนดให้พื้นที่ทะเลห่างจากฝั่ง ๕.๔ กิโลเมตร (๓ ไมล์ทะเลอันเป็นทะเลอาณาเขต ตามกฎหมายทะเลดั้งเดิม) เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์

- ไม่ปรากฏว่าทางจังหวัด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ออกประธานบัตร หรือใบอนุญาตทำการประมงแก่ผู้ใด
- มีผู้ทำฟาร์มหอยแครงโดยมีการสร้างรั้ว และที่ปักซึ่งว่าลงทุนเป็นล้านบาท

- ชาวบ้านจับหอยแครง เจ้าของฟาร์มซีเจ็ดสิบกซ์ไล่ชาวบ้านเป็นศึกหอยแครง **cockle war**

ผู้ห้ามศึกตามข่าวมี “กำลังทหารเรือ” ร่วมด้วย ซึ่งเข้าใจว่าคงได้รับเชิญและแต่งตั้งให้เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” โดยรัฐมนตรี (เกษตรและสหกรณ์ ?) ที่ดูตำบลที่เกิดเหตุแล้วน่าจะเป็น กำลังพลของทัพเรือภาค ๒ ให้ไปช่วย “หย่าศึก” หรือเป็นทหารจากศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

วาดภาพทหารเรือที่ไปช่วยหย่าศึกยังจังหวัดที่เกิดเหตุ แต่งกายชุดออกสนาม หรือออกทะเล หรือเครื่องแบบปกติจำนวนกี่คน ไปปักที่จังหวัด หรือที่เกิดเหตุติดอาวุธไปด้วยหรือไม่ หากมีอาวุธไปด้วยเป็นอาวุธทันสมัยไม่อาจคนจังหวัด ชำของใช้อาวุธเพียงใด มีกฎการใช้อาวุธ (rule of engagement) อย่างไร และเข้าใจกฎหมายการประมงพอสมควร ?

ดูแล้วศึกหอยแครงน่าจะจบลงที่ระดับจังหวัดหาก สำแดงพื้นที่สาธารณประโยชน์ให้แน่ชัด และประกาศให้รู้โดยทั่วกันว่ามีการออกประธานบัตร หรือใบอนุญาต

ทำการประมงไปแล้วหรือไม่ประการใด และทหารเรือตามทัพเรือภาคต้องเตรียมกำลังพลทำหน้าที่ “พนักงานเจ้าหน้าที่การประมง” ไว้ตามสมควร เพราะต่อไปอาจเกิดศึกหอยนางรม ศึกปูม้า ศึกปลาหู ฯลฯ ที่จะต้องไปช่วยงานที่จังหวัดชายทะเล โดยรัฐมนตรี (เกษตร ?) แต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไปจาก “ศรชล.” ที่ทหารเรือเป็นกำลังหลักอยู่

ศึกหอยแครงเป็นศึกภายในที่จะคุกรุ่นอยู่ หากทางการไม่หย่าศึกโดยเด็ดขาด แต่ความรุนแรงและผลกระทบน้อยที่หากเป็นศึกภายนอก หรือการกระทบกระทั่งกันในทะเลระหว่างประเทศที่เกิดจาก “การประมง” เช่นกันจนเป็น “สงครามในทะเล” อย่างสงครามปลาคอด (Cod War) ระหว่างไอซ์แลนด์กับอังกฤษก็เป็นเรื่องใหญ่ ทั้งเรื่องการใช้กำลัง และการเมืองระหว่างประเทศ

ทั้งไอซ์แลนด์และอังกฤษเป็นเพื่อนบ้านกัน และเป็นประเทศชาวเกาะด้วยกันทั้งคู่ ชอบกินปลาคอดและส่งปลาเป็นสินค้าออกเหมือนกัน แต่ไอซ์แลนด์เป็นประเทศเกิดใหม่ และมีขนาดเล็กมากเมื่อเทียบกับอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพเรือไอซ์แลนด์เป็นเพียงแบบ “ป้องกันชายฝั่ง” มีเรือใหญ่เพียงเรือปืน ในขณะที่อังกฤษเป็นประเทศมหาอำนาจทางเรือดั้งเดิม มีเรือใหญ่จนถึงเรือลาดตระเวน และเรือบรรทุกเครื่องบิน แต่เพราะปลาคอดสำคัญต่อการอยู่รอดของไอซ์แลนด์จึงเสี่ยงต่อการพิพาทกับอังกฤษเป็น “สงครามปลาคอด” จนได้

ไอซ์แลนด์ ได้รับเอกราชจากเดนมาร์กในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ แล้วได้ประกาศเขตน่านน้ำประมงครั้งแรกจากฝั่ง ๓ ไมล์ทะเล ต่อจากนั้นก็ได้ประกาศขยายเขตออกไปเป็น ๔ ไมล์ ๑๒ ไมล์ ๕๐ ไมล์ จนกระทั่ง ๒๐๐ ไมล์ทะเล ในปลายปี พ.ศ.๒๕๑๘ ทั้งนี้ก็เพราะปลาอย่างปลาคอด ปลาแฮริง เป็นสินค้าออกสำคัญของไอซ์แลนด์แต่จับปลาได้น้อยลงทุกที จึงต้องขยายน่านน้ำประมงพร้อมกับการสงวนพันธุ์ปลาด้วย

ทางอังกฤษ ซึ่งทางสถิติปลาที่ทางอังกฤษจับได้ ๓ ใน ๔ เป็นปลาที่จับได้รอบ ๆ เกาะไอซ์แลนด์ โดยอังกฤษจับปลาได้ปีละราว ๑๗,๐๐๐ ตัน อังกฤษจึงไม่รับรู้

การประกาศขยายเขตประมงของไอซ์แลนด์ พร้อมทั้งส่งเรือรบไปคุ้มครองเรือประมงของตน บางครั้งส่งเรือใหญ่ขนาดเรือลาดตระเวน (HMS Belfast ขนาด ๑๘,๐๐๐ ตัน) ขณะนี้เป็นเรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในแม่น้ำแควน้อย (กรุงเทพฯ) ก็มีเหตุร้ายบังเกิดเป็นระยะ ๆ เช่น เรือปืนไอซ์แลนด์ ตัดอวนเรือประมงอังกฤษ เรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกับเรือปืนไอซ์แลนด์ มีการใช้อาวุธยิงกัน เป็นต้น

ทั้งไอซ์แลนด์และอังกฤษเป็นประเทศภาคีสันติสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือ (NATO) ที่ทางนาโต้พยายามไกล่เกลี่ยให้สองฝ่ายประนีประนอมกัน ซึ่งไอซ์แลนด์บอกว่าจะออกจากนาโต้ถ้าอังกฤษไม่ถอนเรือรบไป โดยนาโต้หวังว่าหากไม่มีไอซ์แลนด์ก็จะขาดการเฝ้าตรวจแอตแลนติกเหนือ สงครามปลาคอดดำเนินไปราว ๔ ปี โดยอังกฤษจำกัดการประมงรอบเกาะไอซ์แลนด์ลง และประกาศเขตน่านน้ำประมงเป็น ๒๐๐ ไมล์ทะเลบ้าง เท่ากับยอมรับเขตน่านน้ำของไอซ์แลนด์ไปด้วย ทางไอซ์แลนด์แถลงชัยชนะสงครามปลาคอด ส่วนอังกฤษว่าเราคุยกัน “รู้เรื่อง” รู้เรื่องมานานแล้ว และจะรู้เรื่องตลอดไป แต่ไอซ์แลนด์ก็ยังคุมเข้มการประมงของตนตลอดมาเพราะเปลืองไม่ได้ ซึ่งอาจเกิดศึกยามสงบในทะเลอีกก็ได้

เรื่องอาณาเขตระหว่างประเทศเหลื่อมล้ำกันดูจะมีทุกแห่งหน ไม่ว่าจะเป็นที่ประเทศใหญ่ หรือประเทศเล็ก การปะทะทางทหารระหว่างอินเดียนับจีน ที่พรมแดนทิวเขาหิมาลัยกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๓ ซึ่งทางอินเดียแถลงว่าทหารเสียชีวิตไป ๒๐ คน และทางจีนส่งทหารเขลยอินเดีย ๑๐ คน คืบให้อินเดีย โดยฝ่ายจีนมิได้ออกข่าวการสูญเสียชีวิตของฝ่ายตน เป็นการพิพาททางพรมแดนครั้งสุดท้ายในบรรดาหลายครั้งที่ผ่านมาของประเทศยักษ์ใหญ่ทั้งสอง ส่วนประเทศเล็ก ๆ อย่างไทยก็มีอย่าง การชิงดินแดนบ้านร่มเกล้า จังหวัดอุตรดิตถ์กับลาวในปี

พ.ศ.๒๕๓๐ หรือการอ้างสิทธิเขาพระวิหารกับกัมพูชา ผู้เขียนเคยนั่งเรือเร็วชาวบ้าน ความเร็ว ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง จากฝั่งจังหวัดตราดไปพักที่เกาะกูด ได้นั่งสนทนากับเจ้าอาวาสวัดบนเกาะ หลวงพ่อบอกว่า “ตรงที่โยมนั่งอยู่เป็นดินแดนไทย ที่อาตมานั่งเป็นเขมร” กล่าวคือทางกัมพูชาลากเส้นอาณาเขตจากจุดเส้นฐานบ้านหาดเล็กสุดชายแดนจังหวัดตราดออกทะเลมาผ่าครึ่งเกาะกูด

เพราะฉะนั้นสงคราม หอย ปู ปลา กับบ้านใกล้เรือนเคียง เป็นไปได้ที่สมควรศึกษาเรื่อง “การใช้กำลังทางเรือยามสงบ” ไว้ให้ดี ทั้งด้านยุทธการ และกฎหมาย

ศึกหอยใช้อาวุธจากเจ็ตสกี ส่วนสงครามปลาถึงเรือลาดตระเวน ๕

ที่มาภาพ

<https://www.thairath.co.th/news/local/south/1867179>

<https://www.dailynews.co.th/regional/777406>

<https://news.thaipbs.or.th/content/260660>

https://www.technologychaoban.com/fishery-technology/article_93392

<https://newsnow.tasr.sk/economy/nato-to-use-slovak-communications-technologies/>

<https://today.line.me/th/v2/article/jglzz2>

<https://www.mokkalana.com/13872/>

วิทยาศาสตร์

๔๘

ปีที่ ๑๐๔ เล่มที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔